

2017-04-03

Partiledare
Lars-Paul Kroik

Rapport från hearing om nordisk samekonvention i Kiruna 29 mars 2017

Nordisk Samekonvention

Den 29 mars 2017 var jag på hearing om nordisk samekonvention i Kiruna. Här kommer ett urval av frågor och frågeställningar samt kommentarer från det mötet.

Sammanfattning

Nordisk samekonvention innebär ett genombrott i svensk samepolitik. Samisk börsrätt återknyts till folket samerna i stället för som det är nu den är knuten till rennäringen.

Ett 89 årigt orättvist system går i graven och ett nytt tillkommer som i vart fall inte bedöms vara sämre än det som varit.

Nordisk samekonvention är en beskrivning på vilka minimirättigheter samer ska tillförsäkras samt minsta möjliga nivå på inflytande och självbestämmande man ska få ha över sina egna rättigheter och möjligheten att effektivt bevaka sina intressen.

Rättigheter och självbestämmande är så lågt satta att ytterligare begränsningar skulle förmodligen gå utanför anständighetens ram. Det skulle då bli svårt för de tre nordiska länderna att motivera detta inför världssamfundet.

Det som är positivt med i konvention är att den återknyter samisk börsrätt till folket samerna och därmed självbestämmande över den rätt till vilken samer har ensamrätt.

Sammantaget överväger fördelarna nackdelarna med konventionen och en anslutning till den är att föredra.

Självbestämmande

Samer erkänns som ett folk i konventionen vilket innebär att de omfattas av principerna om folkens rätt till självbestämmande, rätt till land och vatten samt rätt till resurser. Detta är skäl nog för en anslutning till nordisk samekonvention.

Sverige skriver, i sin UPR rapport till FN, 2010, att samer utgör ett folk i enlighet med artikel 1 i de båda MR konventionerna ICCPR och ICESCR och har rätt till självbestämmande men med undantaget av att detta får det inte tolkas så att det tillåter eller uppmuntrar någon handling som helt eller delvis begränsar den territoriella integriteten eller politiska enheten för suveräna och oberoende stater som uppträder under åttlydnad av principerna om folkens lika rätt och självbestämmande.

Sett ur ett folkperspektiv borde samer följaktligen ha ett reellt självbestämmande och vara jämbördig förhandlingspart med staten på alla övriga områden än ovan beskrivna undantag, tycker man, men inte.

2017-04-03

Partiledare
Lars-Paul Kroik

Samer är även ett urfolk vilket begränsar självbestämmandet, enligt Urfolksdeklarationen, till lokala och interna frågor samt beslut i frågor och uppgifter Sametinget har fått enligt nationell lagstiftning.

Konsultationsordning

Konsultationsordningen sträcker sig till att staterna ska konsultera Sametinget vid lagstiftning, vid beslut eller andra åtgärder som kan få särskild betydelse för samerna. Det ska ske i god anda, och i enighet med eller samtycke från Sametinget.

Det följer i stort sett Urfolksdeklarationen. Det som skiljer är att samerna genom Sametingen får konsultationsstatus vilket innebär att Sametingen ska underrättas när staten påbörjar arbeten med frågor som kan få särskild betydelse för samer och därefter konsultera Sametinget vid lagstiftning, beslut eller andra åtgärder för att eftersträva enighet med eller samtycke från Sametinget innan beslut fattas.

Sameting

I varje fördragsslutande stat ska det finnas ett Sameting vilket är det högsta samiska organet i landet och som företräder det samiska folket. Vilket är bra, för då råder det ingen tvekan om vilket organ som företräder folket samerna i alla deras frågor.

Slutsats

Nordisk samekonvention är en bekräftelse på att samisk rätt ägs gemensamt av folket samerna.

Folket samernas förhandlingsposition kommer att förbättras. Det blir inte lika enkelt för staten att ignorera och förhala beslut i viktiga frågor när man har ett folk som motpart än som det nu är att staten har full suveränitet över en yrkesgrupp av samer via rennärlingslagstiftningen

När konventionen har ratificerats – den ska ratificeras – och nödvändig lagstiftning är anpassad till konventionen kommer Sametinget få en förstärkt roll. Taktiska tvivel och ifrågasättande av Sametingets enighet faller bort. Sametinget kommer att i alla sammanhang representera ett återförenat samiskt folk.

Nordisk samekonvention är inte förhandlingsbar. Sametinget har att anta eller förkasta den med eller utan avvikande mening eller skrivelser

Sammantaget överväger fördelarna nackdelarna med konventionen och en anslutning till den är att föredra.

Nordisk samekonvention kan mycket väl bli en valfråga inför Sametingsvalet 21 maj 2017. Det blir då en indirekt folkomröstning då samer som är registrerade i Sametingets röstlängd har tillfälle att välja de partier som är för eller emot en anslutning till nordisk samekonvention.

/Lars-Paul

Partiledare Lars-Paul Kroik
Hermelingatan 33
590 29 Borensberg
070-570 47 90

<http://www.albmut.se>

lars-paul@albmut.se

org nr: 802445-7585